

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки
Тернопільської обласної державної адміністрації
Фаховий коледж
Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії
ім. Тараса Шевченка

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

О. О. Камінська О. О. Камінська

18 березня 2021 р.

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

для спеціальностей: 012 Дошкільна освіта,
014 Середня освіта (Трудове навчання та технології),
014 Середня освіта (Музичне мистецтво),
014 Середня освіта (Образотворче мистецтво),
014 Середня освіта (Фізична культура)

(на основі базової загальної середньої освіти)

Розглянуто і схвалено на засіданні
циклової комісії гуманітарних дисциплін
(протокол № 8 від 18 березня 2021 р.)

Голова циклової комісії

Наталія Яцюк

м. Кременець, 2021

Укладач:

Яцюк Н. М. – голова циклової комісії гуманітарних дисциплін;

Програма підготовки до вступних випробувань на спеціальностях 012 Дошкільна освіта 014, Середня освіта (Трудове навчання та технології), 014 Середня освіта (Музичне мистецтво), 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво), 014 Середня освіта (Фізична культура)

(I курс на основі базової загальної середньої освіти)

(ФАХОВИЙ МОЛОДШИЙ БАКАЛАВР)

Програма розроблена для вступників, які бажають здобути освітньо-професійний ступінь фахового молодшого бакалавра за спеціальностями 012 Дошкільна освіта, 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології), 014 Середня освіта (Музичне мистецтво), 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво), 014 Середня освіта (Фізична культура) у Фаховому коледжі Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Завдання спрямовані на визначення у вступників рівня теоретичних та практичних знань із української мови за курс базової загальної середньої освіти

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму для вступного екзамену розроблено з урахуванням чинних програм з української мови для 5–9 класів.

Програма з української мови направлена на систематизацію і закріплення знань з української мови.

Програма складається з трьох розділів:

Перший - «Фонетика і орфографія» визначає основні і дуже важливі правила написання слів, знання яких є яскравою ознакою культури мови людини.

Другий - «Морфологія» вчить розрізняти одну частину мови від іншої (інколи тільки текст підказує, до якої частини мови належить те чи інше слово), знати їх творення і змінювання, від чого залежить їх написання.

Третій – «Синтаксис і пунктуація» долучає абітурієнтів до таємниць творення й вираження думки за допомогою речень, які є різні за побудовою, метою висловлення та інтонацією, - а значить, відмінні за пунктуаційними знаками.

Для вступного диктанту добираються тексти, максимально насичені вивченими орфограмами й пунктограмами. За метою висловлювання це можуть бути тексти-розповіді, описи чи міркування. Проте частіше це тексти комбінованого типу, в яких органічно поєднуються елементи всіх типів з монологічною і діалогічною формою викладу. Диктанти адаптовано до чинного правопису сучасної української мови і методичних вимог навчальної програми з української мови для загальноосвітніх навчальних закладів.

Диктанти підібрані відповідно до основних правил орфографії та пунктуації. У них враховані такі вимоги: відображення рівня розвитку сучасної української мови; насиченість орфограмами та пунктограмами, різноманітною лексикою і стилістичними засобами, передбаченими програмою; відповідність нормам літературної мови. Тексти зорієнтовані на тематику культурологічної змістової лінії, тобто представляють українську літературу, історію, звичаї і традиції, мистецькі скарби, матеріальну і духовну культуру українського народу, загальнолюдські цінності. Тексти характеризуються відносною цілісністю і завершеністю, зрозумілі для всіх.

Письмова робота з української мови у вигляді диктанту надає можливість об'єктивно перевірити писемну (орфографічну й пунктуаційну) грамотність абітурієнтів. Обсяг текстів диктантів становить 165-170 слів з урахуванням як самостійних, так і службових частин мови.

Диктант триває одну астрономічну годину.

ЦІЛІ НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА:

абітурієнт повинен знати:

- Вживання великої букви.
- Правила переносу частин слова.
- Правопис голосних. Чергування є з и, і з іншими голосними. Правопис ненаголошених голосних.
- Спрощення в групах приголосних.
- Обґрунтовувати розстановку розділових знаків за допомогою вивчених правил.
- Вживання м'якого знака та апострофа.
- Подвоєння та подовження приголосних. Правопис слів іншомовного походження.
- Відмінювання та правопис відмінкових закінчень іменників та прикметників.
- Правопис відмінкових форм числівника.
- Відмінювання і правопис займенників.
- Правопис дієслів.
- Правопис прислівників.
- Правопис прийменників та сполучників.
- «Не» з іменними частинами мови, прислівником, дієсловом.
- Розділові знаки в простому реченні. Тире в простому неускладненому реченні. Розділові знаки між групою підмета і групою присудка.
- Однорідні члени речення. Розділові знаки між однорідними членами речення.
- Узагальнюючі слова і розділові знаки при них.
- Відокремлені члени речення. Відокремлені додатки та обставини. Відокремлені і невідокремлені означення. Прикладна як різновид означення. Розділові знаки при прикладці.
- Звертання. Розділові знаки при звертанні.
- Вставні слова і речення. Вставлені слова і речення.
- Складнопідрядні речення. Розділові знаки в складнопідрядних реченнях.
- Порівняльні звороти.
- Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.
- Пряма мова і розділові знаки при ній. Передача прямої мови непрямою. Цитати. Розділові знаки при цитатах.

абітурієнт повинен уміти:

- Знаходити вивчені орфограми, пояснювати їх за допомогою правил.
- Правильно записувати слова з вивченими орфограмами.
- Знаходити і виправляти орфографічні помилки.
- Правильно ставити розділові знаки в реченнях з різними видами зв'язку.
- Знаходити і виправляти пунктуаційні помилки на вивчені правила.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ДЛЯ ВСТУПНОГО ЕКЗАМЕНУ

1. Чергування голосних і приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Подвоєння і подовження приголосних.

2. Будова слова : відомості про основу слова і закінчення змінюваних слів, про корінь, префікс, суфікс і закінчення як значущі частини слова; вивчені орфографічні правила.

3. Творення слів : основні способи словотвору, правила переносу складних слів з рядка в рядок (односкладові частини складноскорочених слів та ініціальні й комбіновані аббревіатури).

4. Склад лексики сучасної української літературної мови за походженням. Власне українські слова. Синонімічне багатство мови: що вивчає лексика, загальні відомості про лексичне значення слова, синоніми, антоніми, омоніми, пряме і переносне значення слова; особливості власне української лексики в порівнянні із запозиченнями.

5. Загальні відомості про українську фразеологію. Роль фразеологізмів у мовленні: фразеологізми та їхні різновиди (синонімічні, антонімічні).

6. Принципи українського правопису. Основні орфограми в коренях, префіксах, суфіксах: принципи розрізнення орфограм, загальні ознаки чотирьох принципів українського правопису.

7. Складні випадки вживання апострофа і м'якого знака: групи знаків, співвідношення звуків і букв; правила вживання апострофа і м'якого знака.

8. Правопис іншомовних та складних слів : правила написання іншомовних слів українською мовою та правопис складних слів разом, окремо і через дефіс.

9. Стилiстичні засоби морфології: морфологічні засоби стилістики стосовно категорії роду, категорії числа, власних і загальних іменників, ступенів порівняння, стягнених і нестягнених форм, дієслівних категорій.

10. Поняття про синтаксис та його основні одиниці : найважливіші відомості з синтаксису і пунктуації, основні одиниці синтаксису.

11. Прості двоскладні та односкладні речення : будову простого двоскладного речення, види односкладних речень.

12. Тире між підметом і присудком: правила використання, тире між підметом і присудком, а також випадки, коли не ставиться тире між підметом і присудком.

13. Розділові знаки при прикладці : правила відокремлення прикладки за допомогою дефіса коми чи тире; визначення прикладки.

14. Однорідні члени речення: відомості про однорідні члени речення: правила вживання розділових знаків при однорідних членах речення.

15. Розділові знаки при відокремлених членах речення: які члени речення називаються відокремленими та уточнюючими: використання розділових знаків при відокремлених та уточнюючих членах речення.

16. Звертання: непоширені і поширені звертання; розділові знаки при звертанні.

17. Вставні слова та вставлені конструкції: відомості про вставні слова (словосполучення та речення); найчастіше вживані вставні слова словосполучення; вивчені пунктуаційні правила.

18. Типи складних речень. Складносурядні речення : відомості про складне речення, види складних речень (сполучникові і безсполучникові), засоби зв'язку між частинами складного речення, особливості будови складносурядного речення; правила розстановки розділових знаків між простими реченнями в складносурядному.

19. Складнопідрядні речення: відомості про складнопідрядні речення (у тому числі з кількома підрядними); види підрядних речень; правила вживання розділових знаків між частинами складнопідрядного речення.

20. Безсполучникові складні речення. Складні речення з різними видами зв'язку: відомості про безсполучникові складні речення та про будову складного речення з різними видами зв'язку: правила вживання розділових знаків між частинами таких речень.

21. Пряма і непряма мова. Цитати. Діалог : будову речень з прямою і непрямою мовою, з цитатами; особливості діалогу.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

Основною формою перевірки орфографічної та пунктуаційної грамотності абітурієнтів є контрольний текстовий диктант.

Перевірці підлягають:

- уміння правильно писати слова на вивчені орфографічні правила і словникові слова, визначені для запам'ятовування;
- уміння ставити розділові знаки відповідно до опрацьованих правил пунктуації;
- уміння належним чином оформляти роботу.

Перевірка диктантів здійснюється за традиційною методикою.

- Для диктанту використовується текст, доступний для розуміння учнів 9-го класу.
- Обсяг текстів диктантів становить 170-180 слів з урахуванням як самостійних, так і службових частин мови.

• Для диктантів використовуються тексти, у яких кожне з опрацьованих правил орфографії та (або) пунктуації української мови представлено 3-5 прикладами.

Диктант оцінюється однією оцінкою на підставі таких критеріїв:

- орфографічні та пунктуаційні помилки оцінюються однаково;
- виправляються, але не враховуються такі орфографічні та пунктуаційні помилки: на правила, які не внесено до шкільної програми; на ще не вивчені правила; у словах з написанням, що не перевіряється, над якими не проводилася спеціальна робота; у відтворенні так званої авторської пунктуації;

- повторювані помилки (у слові, яке повторюється в диктанті кілька разів) вважаються однією помилкою; однотипні (помилки на те саме правило, але в різних словах) вважаються кількома помилками;

- розрізняють грубі й негрубі помилки; зокрема, до негрубих належать такі:

- 1) у винятках з усіх правил;
- 2) у написанні великої літери в складних власних найменуваннях;
- 3) у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з прийменниками;
- 4) у випадках, коли замість одного розділового знака поставлений інший і якщо можлива інша інтонація;
- 5) у випадках, що вимагають розрізнення *не і ні* (у сполученнях *не хто інший, як...*; *не що інше, як...*; *ніхто інший не...*; *ніщо інше не...*);
- 6) пропуск одного зі сполучуваних розділових знаків або порушення їх послідовності;
- 7) заміна українських літер російськими;

- п'ять виправлень неправильного написання на правильне прирівнюються до однієї помилки;

- орфографічні та пунктуаційні помилки на неопрацьовані правила виправляються, але не враховуються.

НОРМАТИВИ ОЦІНЮВАННЯ ДИКТАНТУ

Бали	Кількість помилок	Бали	Кількість помилок
1	15-16 і більше	7	4
2	13-14	8	3
3	11-12	9	1+1 (негруба)
4	9-10	10	1
5	7-8	11	1 (негруба)
6	5-6	12	—

Оцінка за диктант, виставлена у 12-бальній шкалі, переводиться у шкалу від 100 до 200 балів відповідно до Таблиці переведення оцінки за диктант, обрахованої за 12-бальною шкалою, у шкалу 100-200 балів.

ТАБЛИЦЯ
переведення оцінки за диктант, обрахованої за 12-бальною шкалою,
у шкалу 100-200 балів

Кількість помилок	Бали за шкалою	
	від 1 до 12	від 100 до 200
16 і більше	1	100
15		103
14	2	106
13		109
12	3	112
11		116
10	4	120
9		125
8	5	130
7		135
6	6	140
5		145
4	7	150
3	8	160
1+1(негруба)	9	170
1	10	180
1 (негруба)	11	190
—	12	200

Бали можуть зніматися за виправлення коректором чи перекреслення, порушення цілісної структури речень, відсутність абзаців або ж їх неправильне позначення, заміну одного слова іншим чи його пропущення.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Українська мова. Збірник диктантів 9 клас до ДПА-2021 / Авраменко О. - Київ: "Грамота", 2020 .- 56 с.
2. Ющук І. П. Практичний довідник з українського правопису(з урахуванням усіх змін): навчальний посібник.- К.: Освіта, 2020.-128 с.
3. Авраменко О. Українська мова: правопис у таблицях, тестові завдання: навч. посібн. для підготовки для ДПА та ЗНО: 3-тє видання, доповнене/ Олександр Авраменко, Оксана Тищенко .– Київ: КНИГОЛАВ, 2020.–200 с.
4. Єременко О. Збірник диктантів для підготовки до державної підсумкової атестації, 9 клас: навч. посібник для загальноосвіт. навч. закл. Вид. 2-ге переробл. і доп./ О. Єременко, А. Лупійчук.– Київ: Видавничий дім «Освіта», 2020.– 64с.
5. Збірник диктантів для підготовки до ДПА з української мови. 9 клас/ уклад.: Олена Білецька.– Тернопіль: Підручники і посібники, 2020.– 64 с.
6. Український правопис. - К.: Наукова думка, 2019.